

აისბერგი

გაიხსენე, რა იყო აისბერგის შესახებ. ნაიკითხე ტექსტი და შეავსე შენი ქოფნა.

აისბერგი ყინულის დიდი მთაა, რომელიც მყინვარს სწყდება და წყალში ცურდება. შემდეგ ოკეანეებსა და ზღვებში **ტივტივებს**. იგი, როგორც წესი, ანტარქტიდისა და არქტიკის კუნძულების ნაპირებთან ჩნდება ხოლმე.

აისბერგი ოკეანის წყლებში საკმაოდ ბევრია. ისინი სხვადასხვა ზომისაა. საშუალო ზომის აისბერგის ფართობი 300 კვ.კმ-ია. დღემდე ცნობილი ყინულის მთებიდან ყველაზე დიდი 2000 წელს მოსწყდა როსის მყინვარს. მისი ფართობი 10 ათასი კვ.კმ იყო. შემდეგ წლებში დნობის გამო აისბერგი 4-ჯერ შემცირდა. მიუხედავად ამისა, ის ჯერ კიდევ რჩება უდიდეს აისბერგად.

ყინულის ეს **ვეებერთელა** მთები ფორმითაც ბევრნაირია. ზოგი მათგანი პირამიდისა ჰგავს, ზოგი – მომრგვალოა. ზოგის ზედაპირი ბრტყელია, ზოგის – **უსწორმასწორო**.

თავიდან აისბერგი თეთრია, რადგან ყინული დიდი რაოდენობით ჰაერს შეიცავს. შემდეგ მას ერევა წყლის ნვეთები და უფრო ცისფერი ხდება, იშვიათად – ღია ვარდისფერიც. ასაკის მატებასთან ერთად ყინული ფერს იცვლის და თანდათან ლურჯდება.

ქარისა და ზღვის დინების გამო აისბერგი სულ მოძრაობს. როცა ძლიერი ქარია და ზღვა ღელავს, ყინულის მთები ერთმანეთს ეჯახება. ეს იწვევს მათ დაშლას შედარებით პატარა ნაწილებად. ოკეანის

თბილ წყლებში ისინი თანდათან დნება და ბოლოს ქრება კიდევ. ეს კი წყლის დონის აწევის მიზეზი ხდება.

აისბერგი დიდი რაოდენობით **მტკნარ** წყალს შეიცავს. ამის გამო ადამიანებმა დაიწყეს გვალვიან რაიონებში მისი ბუქსირით (მოსაბმელი **ბაგირით**) წაღება. თუმცა ეს არც ისე ადვილია. მოგზაურობის დროს აისბერგი დნება. ვიდრე სასურველ ადგილას მიიტანენ, იგი შეიძლება ძალიან დაპატარავდეს.

ყინულის მთები დიდ საფრთხეს უქმნის გემებს. მართალია, აისბერგის სიმაღლე ზოგჯერ 600 მეტრსაც კი აღწევს, მაგრამ მისი ფართობის 80-90% წყლის ქვეშ არის მოქცეული. ზემოთ მხოლოდ მცირე ნაწილი ჩანს. რადგან შორიდან ძნელი შესამჩნევია, გემიც არ **ერიდება** მას. 1912 წელს სწორედ ამის გამო დაეჯახა „ტიტანიკი“ აისბერგს და ჩაიძირა. ამ საზღვაო **კატასტროფის** დროს 1517 ადამიანი დაიღუპა. არცთუ იშვიათად აისბერგი ნისლია გახვეული. ამის გამოც არის ხოლმე ძნელი მისი დანახვა.

დღეს გემებზე სპეციალური **ხელსაწყო** არსებობს. მას შეუძლია წინასწარ გაიგოს აისბერგის მდებარეობა და ამით შეამციროს საფრთხე.

რა გაიგე ტექსტიდან ყველაზე საინტერესო აისბერგის შესახებ?

ტექსტის გაგება

ყოველ შეკითხვას შეურჩიე თითო სწორი პასუხი.

1 როსის მყინვარს მოწყვეტილი აისბერგი განსაკუთრებით ცნობილია იმით, რომ:

- ა) დღეს მისი ფართობი უკვე 4-ჯერ არის შემცირებული.
- ბ) იგი ერთადერთია, რომელიც დაცურავს ანტარქტიდის კუნძულებთან.
- გ) იგი დღეს არსებულ აისბერგებს შორის ყველაზე დიდია.

2 რის გამო იცვლება აისბერგის ფერი?

- ა) ასაკის გამო.
- ბ) დნობის გამო.
- გ) ქარის გამო.

3 თბილ წყლებში მოხვედრის შედეგად:

- ა) აისბერგი თანდათან დნება და ბოლოს ქრება.
- ბ) აისბერგი ნისლში ეხვევა და შეუმჩნეველი ხდება.
- გ) აისბერგის დიდი ნაწილი წყლის ქვეშ ექცევა.

4 აისბერგები ბუქსირით გადააქვთ ხმელეთზე, რომ:

- ა) გემებს როგორმე საშიშროება ააცილონ.
- ბ) მისი მტკნარი წყალი გამოიყენონ.
- გ) სხვა აისბერგთან შეჯახებას მოარიდონ.

5 ყინულის მთა გემებს საფრთხეს იმის გამო უქმნის, რომ:

- ა) აისბერგის ზედაპირი ბრტყელია ან უსწორმასწორო.
- ბ) ზღვის დეღვის დროს ერთი აისბერგი მეორეს ეჯახება.
- გ) მისი დიდი ნაწილი წყალშია და გემისთვის შეუმჩნეველია.

6 რის შესახებ არ არის საუბარი ტექსტში?

- ა) რატომ შემცირდა გემებისთვის საფრთხე.
- ბ) რატომ სწყდება მყინვარს ყინული.
- გ) რატომ ჩაიძირა გემი „ტიტანიკი“.

ლექსიკა

1 გაარკვეთ ხაზგასმული სიტყვების მნიშვნელობები.

1. ყინულის მთა წყალში **ტივტივებს**.

- ა) წყალში უძრავად არის გაჩერებული.
- ბ) წყალში ძალიან ღრმად იძირება.
- გ) წყლის ზედაპირზე ნელა მოძრაობს.

2. აისბერგები ყინულის **ვეებერთელა** მთებია.

- ა) უზარმაზარი.
- ბ) ულამაზესი.
- გ) უცნაური.

3. ყინული **მტკნარ** წყალს შეიცავს.

- ა) უგემურ.
- ბ) უმარილო.
- გ) უსუფთაო.

4. აისბერგს **ბაგირით** მიათრევენ ხმელეთისკენ.

- ა) ძალიან მოკლე გზით.
- ბ) ძალიან მსხვილი თოკით.
- გ) ძალიან სწრაფი გემით.

5. გემი **ერიდება** აისბერგს.

- ა) გვერდით მიჰყვება.
- ბ) გვერდს უვლის.
- გ) შორიდან ამჩნევს.

6. „ტიტანიკის“ აისბერგთან შეჯახება იყო **კატასტროფა**.

- ა) უბედური შემთხვევა.
- ბ) უმნიშვნელო შემთხვევა.
- გ) უცნაური შემთხვევა.

2 რომელია მსგავსი მნიშვნელობის სიტყვები (სინონიმები)?

- ა) ქრება – უჩინარდება.
- ბ) ჩნდება – ქრება.
- გ) ტივტივებს – იძირება.

3 რომელია ზედმეტი სიტყვა?

- ა) ბრტყელი.
- ბ) ოღროჩოღრო.
- გ) უსწორმასწორო.

1 შეადარე ორი წინადადება. რომელ მათგანშია შეცდომა? გახაზე შეცდომა.

ა) აისბერგი თბილ წყლებში დაცურავს. ბ) თბილ წლების გამო აისბერგი დნება.

2 რომელია არასწორი?

ა) ლამაზი ფორმები. ბ) სხვადასხვა ფორმები. გ) უცნაური ფორმები.

3 დაწერე ერთი სიტყვით.

ნიმუში: ოდნავ მრგვალი – მომრგვალო.

1. ოდნავ ლურჯი – 2. ოდნავ მწვანე –

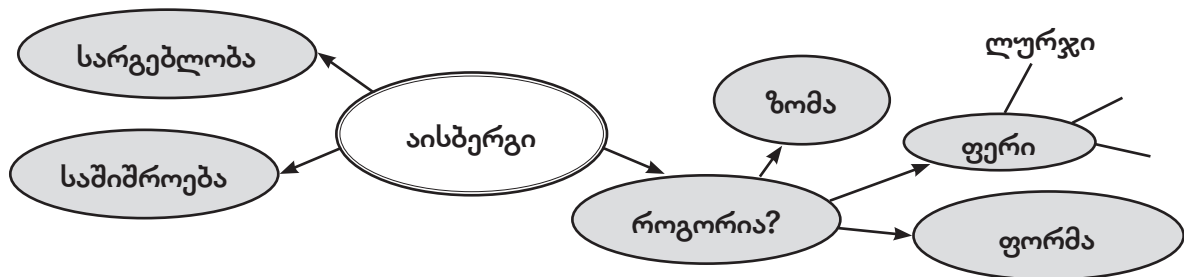
4 დაწერე ერთი სიტყვით.

ნიმუში: დაჯახების დროს — დაჯახებისას.

1. ცურვის დროს – 2. დნობის დროს –

▶▶▶ წერა

1 ტექსტში მოცემული ინფორმაციის მიხედვით შეავსე აისბერგის მახასიათებლების რუკა.

2 დაწერე ხუთსტრიქონიანი ლექსი სათაურით „აისბერგი“.

ლექსის სქემა:

არსებითი სახელი		
_____	_____	_____
ზედსართავი სახელი		ზედსართავი სახელი
_____	_____	_____
ზმნა	ზმნა	ზმნა

ოთხსტრიქონიანი წინადადება ან ფრაზა

არსებითი სახელი

გააფორმე შენი ნაწერი ნახატით.